

Lästid 15 minuter

SOMMAR OCH EMILIA

Jenny Berthelius ©

På kvällarna var det alltid fullt med folk nere vid hamnen. Den lätta kvällsbrisen sköljde in från havet och kylde het hud som fått för mycket sol under dagen. Vågorna skvalpade lojt mot piren. Några ungdomar med gitarrer satt längst ute på piren och spelade och sjöng. De belystes med jämna mellanrum av ljusstrålen från fyren.

En idyll – en nordisk sommaridyll. Fjärran från Afghanistan, Pakistan, Irak, Somalia. Fjärran från vettskrämda, svältande människor på flykt, fjärran från våld och terror.

Viktor satt för sig själv ett stycke från de andra. Det hade blivit en vana att dra sig undan – han visste inte själv när det hade börjat bli så. Det hade inte alltid varit så. Han mindes en tid då han varit tillsammans med de andra, varit en av dem – en del av kollektivet.

Men inte nu längre. Han kunde inte längre närma sig de andra på ett naturligt sätt. Han var dömd till ensamhet och han var medveten om det. Han visste inte riktigt varför, men

han trodde att det kanske hade någonting att göra med hans utseende.

På dagarna gick det an. Då kunde han vada omkring i det grunda vattnet vid Svensnäset och samla stenar och snäckor. Eller simma och dyka strax utanför bryggan vid badhuset. Eller bara ligga i solen och dåsa; sova eller dagdrömma.

På kvällarna var det svårare. Med musiken och stjärnorna på den sammetsvarta natthimlen och vågornas smeksamma sorl. Och rösterna och skratten.

I synnerhet *hennes* skratt.

Han hade sett henne varje dag den senaste veckan och hört hennes ljusa skratt.. Han hade följt efter henne på avstånd; han visste var hon bodde, på vilka tider hon badade och vilka veckotidningar hon läste.

Han visste till och med hennes namn: *Emilia*. Det var ett otroligt vackert namn och det passade henne perfekt.

Emilia var nästan aldrig ensam. Inte ens när hon gick till kiosken för att köpa glass, godis, tidningar och cigaretter. Ja, hon rökte, och det bekymrade Viktor. Han var rädd att hon skulle få missfärgade tänder, att hon skulle förstöra sin hy och sin hälsa. Han ville varna henne, men ännu hade han ingen möjlighet – han kände henne ju inte ens. Ännu kunde han bara lyssna till hennes skratt och det svaga klirrandet från hennes många armband. Och se henne gå till kiosken. Eller se henne dyka från den höga klippan längst ute på udden.

På kvällarna, när det var fullt med semesterfirare vid hamnen, kunde han följa efter henne i timmar. Den svaga brisen böljade in från havet och strök lätt över Viktors panna och kinder. Det kändes som en smekning. Han slöt ögonen och lyssnade på gitarrmusiken och de ljusa rösterna och på hennes skratt, som flöt emot honom i den ljumma vinden.

En sådan kväll förändrades världen plötsligt! Miraklet fanns precis framför honom, men han vågade först inte tro det. Det var alltför fantastiskt, alltför otroligt för att vara sant.

Men det finns förtrollade kvällar, och detta var en sådan kväll. Något slags fé måste ha sitt finger med i spelet. Viktor blundade och öppnade så ögonen igen.

Det låg fortfarande där, alldeles framför honom, svagt glimmande i skenet från fyren. Han sträckte ut handen och tog det. Armbandet! Ett av Emilias guldarmband med gammaldags berlocker, som han sett på hennes bruna arm. Hans korta fingrar slöt sig kring det och en sång steg upp i hans hjärta – ett slags hymn.

Emilias armband. Han hade hittat ett av Emilias armband.

Men han kunde inte förmå sig att skiljas från skatten redan. Inte i kväll. Han måste få ha kvar det över natten, sova med det under kudden, vakna med det och ligga en stund alldeles stilla och känna det mellan sina fingrar eller mot sin kind. Lyssna till det svaga klirrandet när berlockerna slog mot varandra.

Han vaknade med en svindlande lyckokänsla. Mindes först inte, men så kom det över honom i en stormflod och han stack in handen under kudden och drog fram klenoden.

En liten elefant, ett hjärta, en hästsko, en fisk, ett fyrklöver, en nyckel. De hängde i en ring, som små lustiga leksaker. Och på hjärtat fanns ett E ingraverat. Det fanns små bitmärken på guldhjärtat, som efter ett litet barns tänder. Ett dophjärta, som hon haft sedan hon var baby. Långt, långt innan han själv föddes.

Han hade aldrig förr reflekterat över att Emilia var så mycket äldre än han själv. Men nu slog det honom, och han försökte räkna ut hur mycket äldre hon kunde vara. Fem år? Tio? *Femton?*

Medan han betraktade armbandet och lät berlockerna dingla framför sina ögon, bestämde han att ålderskillnaden inte spelade någon roll. För honom skulle Emilia aldrig bli gammal.

Hon låg och solade på sin vanliga plats. Och för en gångs skull var hon ensam.

Viktor satte sig i sanden ett stycke ifrån henne och tog upp armbandet ur fickan. Klirrade prövande med berlockerna. Ljudet var mycket svagt, men hon måste ändå ha känt igen det, för hon vred på huvudet och såg på honom.

- Åh, sa hon och reste sig på armbågen. Du har hittat mitt armband.

Hon satte sig upp och sträckte ut handen mot honom. Log, så att han för första gången på nära håll kunde se hennes jämna, vita tänder och smilgropen i vänstra kinden.

Han reste sig och gick fram till henne. Aldrig förr hade han känt sig så kort och tjock och ful och klumpig och löjligt ung och omöjlig. Han rodnade och visste att han skulle börja stamma om han försökte tala.

Men när hon började prata, var det inte alls så svårt som han hade trott.

– Jag hittade det nere på hamnen. I går kväll, sa han.

Han räckte henne armbandet och hon lät honom trä det över hennes smala, solbrända hand.

– Jättefint att du hittade det, sa hon. Och att du visste att det var mitt!

Viktor satt på huk bredvid henne, röd i ansiktet och med svett droppar på överläppen. Han andades tungt – det kändes som det brukade göra strax före ett astmaanfall.

Han sjönk ner i sanden och drog ett djupt andetag. Han satt så nära henne att en av hennes långa, ljusa lockar nästan snudade vid hans hand – han skulle kunna sträcka ut fingrarna och röra vid den. Efter en kort tvekan gjorde han det. Håret kändes svalt och lent som silke under hans heta hand. Hon märkte ingenting och under några korta ögonblick var han svindlande lycklig.

Dagarna som följde var som en enda lång dröm. Viktor fick

träffa Emilia varje dag. Hon lät honom springa ärenden åt sig. Han fick gå till kiosken och köpa tidningar och glass och godis – cigaretterna köpte hon själv.

På kvällarna umgicks hon med sina vänner. Hon gick och dansade på hotellet eller satt nere vid hamnen tillsammans med seglarna. Det fanns alltid unga män omkring Emilia. Eleganta, världsvana, högröstade. De såg bra ut, var solbrända och vältränade och de flesta hade egna båtar. Emilia följde med dem ut på sjön ibland, och Viktor gillade det inte alls.

Så han brukade sitta på stranden i timmar och stirra tills ögonen värkte på just det vita segel långt där ute, som för tillfället representerade Emilia.

När hon kom i land brukade han gömma sig, för det hade en gång hänt att hennes tillfällige kavaljer hade skrattat åt honom och sagt något hånfullt om ”småungar”. Då hade Emilia också skrattat – fast litet generat. Hon hade inte sagt något till Viktor's försvar. Men samma dag hade hon köpt en glass åt honom.

Bortsett från en och annan sådan episod var Viktor's nya liv fulländat. Allt var förändrat; han tyckte till och med att han hade gått ner i vikt. Han satt inte still lika mycket som förut – alltid fanns det något att göra för Emilia. Han åt mindre snask, var ute i solen mer, och han betraktade själv sin nyförvärvade rödfnasighet som begynnande solbränna. Han kammade ner håret i pannan och tjatade sig till en lysande röd skjorta, som

han bara tio dagar tidigare aldrig för sitt liv skulle ha vågat visa sig i.

Katastrofen skulle komma. Naturligtvis – den var redan på väg. Men ännu fanns inga moln på Viktors himmel. Hans dagar var långa och gyllene och hans nätter fyllda av ljuva drömmar om Emilia.

På morgnarna satt han och väntade på att hon skulle vakna och vid niotiden brukade hon komma ut, sömntung i rörelserna och rufsigt i håret. Hon brukade redan vara klädd i sin röda bikini och medan Viktor lagade kaffe och rostade bröd gick hon ner till stranden och tog en kort simtur. Kom hem med våta lockar och vattendroppar på den glänsande, gyllenbruna huden. Hon var så vacker att Viktor knappt kunde svälja en tugga.

Hon småpratade med honom och gjorde upp en inköpslista på de varor han skulle hämta i lanthandeln. Då hon druckit sitt morgonkaffe brukade hon ligga i gräset en stund. Viktor satt bredvid henne på gräset – en orörlig liten Buddha, med ett grässtrå i munnen och blicken riktad mot bladskuggorna som rörde sig över hennes hud. Han sa inte mycket; det behövdes inte så många ord mellan dem. Tystnad är också ett slags ord, och Viktors tystnad sa mer än många kärleksförklaringar.

När hon gick ner till sina vänner bland Båtfolket, tog Viktor inköpslistan och gick för att uträtta sitt uppdrag. Han gjorde

det ytterst omsorgsfullt och försökte dra ut på tiden så mycket som möjligt. Så länge han sysslade med saker som gällde Emilia var han fortfarande tillsammans med henne, även om hon var ute i någons segelbåt eller sportbil.

På eftermiddagarna kom hon tillbaka. Då satt han på sin post under valnötsträdet, orörlig, med sitt eviga grässtrå mellan läpparna.

Han fick hjälpa Emilia laga mat, sedan fick han äta tillsammans med henne och diska. Och torka av diskbänken och köksbordet och ställa in porslinet.

Under hela tiden var han odelat lycklig.

Efter tolv ljuvliga dagar hade det blivit en ritual och Viktor mindes inte längre sitt tidigare liv – livet utan Emilia. Han mindes inte vad han hade sysslat med eller tänkt eller hur han fått tiden att gå. Han tänkte inte heller på vad som skulle hända när sommaren var slut och Emilia skulle åka tillbaka till staden. För Viktor existerade vare sig gårdag eller morgondag. Bara ett lysande, extatiskt NU!

En dag sa Emilia:

– Du kan inte komma hit i morgon, Viktor.

– Varför då?

Han stirrade skräckslaget på henne bakom sina tjocka glasögonlinser.

– Du hörde väl vad jag sa? Du kan inte komma hit i morgon.

– Jag förstår inte ...

– Hörde du inte vad jag sa? Kom inte hit i morgon, bara.

Emilia vände sig på rygg och såg upp i valnötsträdets krona. En lock av hennes hår låg återigen så nära Viktors hand att han kunde stryka över den, helt lätt, med fingrarna. Några hårstrån snodde sig som en gyllene länk runt hans vänstra ringfinger.

– Varför drar du mig i håret?

Han blev blodröd i ansiktet och ryckte åt sig handen. Men hon verkade inte arg. Hon bara smålog och fortsatte att drömande se upp i det grönskande valvet över deras huvuden.

Dagen därpå gick Viktor som vanligt till Emilias trädgård. Han satt där i timmar, men hon kom inte ut och den röda rullgardinen i hennes sovrum rörde sig inte. Timmarna gick och han började bli orolig. Klockan tolv stod han inte ut längre utan gick till dörren och kände på den. Den var olåst och han sköt upp den och gick in. Gläntade på dörren till hennes sovrum.

Så stannade han, mållös och orörlig. Han hade aldrig sett Emilia naken förut. Bredvid henne i sängen låg en ung man, som Viktor aldrig sett.

Också han var naken och brunbränd. Emilia vände på huvudet och såg på Viktor. Så sprang hon upp ur sängen.

Hon såg ut som en furie, med vilda ögon och håret i oordning. Hon var inte alls lik den Emilia han trodde sig känna.

Och hon skrek och stampade med foten i golvet.

– Din feta idiot! skrek hon. Förbannade unge som aldrig kan lämna mig i fred. Ut härifrån!

Den unge mannen hade rest sig på armbågen. Han såg bara förvånad ut – inte arg. Han nickade mot Viktor.

– Bäst du sticker, grabben, sa han i vänlig ton. Du hör ju att damen inte vill ha dig här.

Som i en dröm hörde Viktor orden, som i en dröm vände han sig om och gick, nej snubblade – ut ur rummet, ut ur huset – ut ur hennes liv.

Han var bedövad och kände ingen smärta. Det enda han tänkte var: *Det gör inte ont. Det gör inte ens ont.*

Den unge mannen, som hette Tommy, svängde benen över sängkanten och sa:

– Vad var det där för en lustig figur?

Emilia ryckte på axlarna.

– Bara en unge som hängt efter mig de senaste veckorna, svarade hon. Jag sa till honom att han inte fick komma i dag. Och så klampar han in på det där sättet och spionerar på oss. Jag borde ha *sparkat* ut honom.

Tommy teg och började långsamt klä på sig.

Emilia sa:

– Vad gör du, varför klär du på dig?

Tommy såg sig i spegeln och körde fingrarna genom sitt tjocka, mörka hår. Han knäppte skjortan och tog på sig skorna.

– Jag ska gå och ta reda på honom, sa han. Jag ska snacka

med honom.

– Vad då, snacka?

– Jag har själv varit i den åldern, svarade Tommy lugnt. Och det är inte så förfärligt länge sedan. Jag minns hur det var. Jag har själv varit blyg och lite fet och misslyckad. Och jag tror att den där ungen är i behov av hjälp. Nånting säger mig att jag måste gå och ta reda på honom. Frågan är bara var han håller hus.

Han funderade lite och sa sedan:

– Var träffades du och han första gången?

Emilia satte sig på sängen och sträckte ut benen framför sig. Hon tände en cigarett.

– Du verkar helknäpp när det gäller den där dumma ungen, sa hon trumpet. Är han viktigare än jag?

Hon sträckte på sig och rätade på axlarna så att bröstet spändes.

– Okej, jag kanske är knäpp. Var träffades ni?

– Nere på stranden. Där vi badade i natt. Och en sak till,

Tommy: Om du går nu, behöver du inte komma tillbaka.

Hon sa det sista i trotsig ton.

– Oroa dig inte. Jag kommer inte tillbaka.

Han drog åt bältet och strök sig än en gång över håret.

– Hej då, sa han och gick utan att vända sig om.

Tommy gick fort, halvsprang nästan, för hans intuition sa honom att det var bråttom. Han tog genvägen ner mot bad-

stället där han och Emilia hade badat nakna i månskenet kvällen förut.

Och där, med ryggen mot en klippa och ansiktet vänt ut mot havet, satt Viktor.

Hans ansikte var rött och strimmigt, hans röda skjorta skrynklig. Tydligen hade han tappat glasögonen och hans ögon, som stirrade ut över vattnet, var nästan blinda. I handen höll han ett rakblad, och djupa snyftningar skakade hela hans kropp.

Tommy gled ner på stenhällen bredvid honom och tog varsamt ifrån honom rakbladet. Viktor rörde sig inte, stirrade bara ut över vattnet.

– Det är jag, började Tommy. Som var hos henne nyss.

Viktor snyftade till men sa ingenting.

– Du ska inte bry dig om vad hon sa. Hon menade det inte. Hon blev bara upprörd när du dök upp så där.

En ny snyftning och en konvulsivisk ryckning genom den knubbiga kroppen.

– Jag vill dö, snyftade Viktor. Det är det enda jag vill. Dö. Nu.

Tommy la försiktigt handen på Viktors arm.

– Jag vet precis hur du känner det, sa han lågt. Jag har känt likadant. Men, tro mig, det går över. Och – Emilia är inte en tjej man dör för. Hon är inte värd det.

– Du ljuger! skrek Viktor och ryckte åt sig armen. Hon är värd det tusen gånger! Jag älskar henne, men hon hatar mig.

Du hörde själv.

Tommy makade sig närmare Viktor. När han började tala var hans röst lugn och långsam, och medan han talade upphörde Viktors snyftningar. Han satt alldeles stilla som en liten Buddhabild och lyssnade till den trygga rösten hos en vuxen, som ganska nyligen varit ett barn som han själv – en som mindes hur det kändes. Tommy hade visserligen aldrig varit lika tjock och närsynt och klumpig som Viktor. Men han hade varit ung och sårbar och fattig.

Tommy *visste*.

– Får jag aldrig se henne mer? viskade Viktor när Tommy tystnat. Får jag aldrig mer springa ärenden åt henne?

– Du kan träffa henne och tala med henne. Men du måste se henne sådan hon är, med fel och brister som vi andra. Och du måste acceptera dig själv som du är. Du måste acceptera det här livet som det är. Det är inte lätt, jag vet. I synnerhet inte i din ålder.

De satt kvar så en stund. Viktor försökte sig på det svåra att acceptera sig själv och Livet och Emilia. Att fortsätta leva, trots det som hänt.

De gick hemåt över klipporna, hand i hand, för Tommy hade visserligen hittat Viktors glasögon, men båda glasen var krossade. De gick hand i hand hela vägen, ända fram till Viktors grind. Där stod de en stund och visste inte riktigt vad de skulle säga.

Båda förstod att de aldrig skulle träffas igen.

Resten av sommaren gick, och hösten och vintern. Så småningom kom Viktor över det inträffade.

Men i hela sitt liv skulle han bära hennes bild i sitt hjärta, och alla flickor Viktor skulle komma att älska var egentligen en och samma: Emilia.